

ప మునుషులు?

"—అది కాదండీ; అవిడ చెప్పేదంతా అబద్దం. అనిట్టి నే నను ఎరుగను. అవిడ నా భార్య కానూ కాదు. నే నామెకు భర్తనూ కాదు. అంతా అబద్దం" అని నెత్తి వేరూ కొట్టుకుంటున్నాడతను.

అవిడ ప్రారంభించింది.
 "చూశార, చూశార; నాదా అబద్దం, సాసిండి. అంటే అన్నారు. నా మొగుడు నన్నకపోతే యింకెవరంటారు. అగ్నిసాక్షిగా పెళ్లిచేసుకున్న మీరు అబద్ధమాడితే మూతం వీళ్ళంతా నమ్ముతారా? నమ్మితే మూతం, నే నొదిలిపెడతానా?" అని అంటూండామె.

ఆ యిద్దరి చుట్టూ, వెమ్మడి వెమ్మడిగా మనుషులు పోగై చివరకు పెద్ద సమూహంగా తయారయింది. ఎంతగా నోళ్ళు తెరుచుకు చూస్తున్నారు. ఎవరికీ ఏమీ అర్థం కావటం లేదు. ఆమె అతని పోక్కా చివర పట్టుకుంది. అతనేమో ఆమెను

విడిపించుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు. అవిడ విడిచిపెట్టడంలేదు. యంతమంది జనంలో, నడిబజార్లో జరుగుతున్న ఈ అవమానానికి అతని ముఖం ఎర్రబడిపోయింది. అసానీ ఆ పట్టుకున్నది మరోమొగడు అయినట్లయితే, మొహం పగిలేట్టు ఓ తన్ను తన్నేవాడేమో! అదది! పారపోయిన చెయ్యిచేసుకుంటే చూశావా? అదదాన్ని తంతున్నాడంటారు. ఈరుకుండామా విడిచిపెట్టెట్టు లేదు. ఏం చెయ్యడం?

ఏం తోచడంలే దతనికీ. విస్మయంగా తన చుట్టూ మూగిన జనా స్పృహకింది; "అయ్యా! మీరై నా చెప్పండి. ఈవిడకు మలేమైనా పోయిందేమో నాకు తెలియదు. ఈవిడ నా భార్య కాదు." అని ప్రారంభించేసరికి, వెంటనే ఆమె కూడా అందుకని, "చెప్పండి బాబూ, చెప్పండి, ఆయన కేమైనా మతి పోయిందేమో? పెళ్లాం ఏదైనా తప్పుచేస్తే సరిదిద్దుకోవాలింది మొగుడవునా కాదా? మీరు కావరాలు చేస్తున్న వాళ్ళే? మీ భార్య లేమైనా చిన్నతప్పులు చేస్తే మీ రిలాగే విడిచిపెడుతున్నారా? చెప్పండి బాబూ, చెప్పండి" అని ప్రారేవు పడడం మొదలుపెట్టింది.

ఏమని చెప్పడానికి ఎవరికీ నోరు పెగలడంలేదు. యిదంతా చూసేంటే జనానికి వున్న మతి కాస్త పోయింది. చివరకు గుంపులోంచి ఎవరో సాహసించి, "నిజంగా మొగుడు కాకపోతే వరాయి ముగాళ్ళే పట్టుకు

వదిమందిలోనూ నా మొగుడని చెప్పుకునే అడ సుడ్డలు వేసుకున్నాడు. ఊడ్డానికి యానాటి చుట్టూ తరగతి కుటుంబీకునిలా కనిపిస్తున్నాడు.

వెంటనే మరొకరు అందుకుని "ఎంత పెద్ద తగువు తోస్తే మూతం, వదిమందిలోనూ నా పెళ్లాం కాదనే మొగాడుంటాడా?" అని అన్నాడు. "ఆ సంగతి తెలిస్తే యికనే?" అన్నారు మరొకరు.

శ్రీ వి. రామకృష్ణ

ఈ రకంగా వదిమంది వది రకాల ప్రశ్నలు వేసుకున్నారు. వది రకాల సమాధానాలు చెప్పుకున్నారు. కాని, వా లిద్దరూ భార్య భర్త లవునా కాదా అనేది మూతం తేల్చలేకపోయారు.

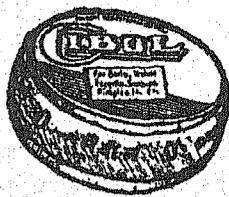
ముందు 'అతన్ని' ఆపాద మస్తకం వరకూ పరిశీలనగా చూశారు. కాళ్ళకు చెప్పులున్నాయి. నూమూలు

వేసుకున్నాడు. ఊడ్డానికి యానాటి చుట్టూ తరగతి కుటుంబీకునిలా కనిపిస్తున్నాడు.

అవిట్టి కూడా అలాగే పరిశీలనగా చూశారు. కొన్ని ప్రశ్న లొచ్చాయి.

"అరే! కాళ్ళకు మళ్ళెళ్ళేవే?" అన్నా డొకడో.
 కొంతమందికి అశ్రద్ధం కలిగి మరింత పరిశీలనగా చూశారు. ఊణం తర్వాత మళ్ళీ వాళ్ళే సమాధానం చెప్పుకున్నారు. "అ! ఈ రోజుల్లో కాళ్ళకు అంటెం కడియాలూ, పాంపొబీ పట్టాలూ, వేళ్ళకు మళ్ళెలు పెట్టుకునే దెవరు? అవి 'మోటు' అయిపోయి ఎన్నాళ్ళయింది?"

"అదీ నిజమే" అన్నారు కొందరు.
 "పోనీ మంగళమూతమైనా వుందా?"
 "ఏమో, వుండో లేదో?"
 "మెళ్ళో ఏదో సవ్వగా తాడులా కనిపిస్తోందో?"
 "అ! అయితే వరో ఇకనే? మంగళమూత్రానికి పూర్వంలా యిప్పుడు నూలుతాడు కాదుగా. సవ్వగా

చ ర్త బా ధ ల క ని టి కి సై బా ల్

చర్తబాధల అన్నిటిని శీఘ్రంగా నివారణచేసే, విసక్రిమి నాశనియై త్వరితంగా తుదుర్బుటలో "సై బా ల్" (వనెద్ది కెక్కింది. కురువులు, గజ్జి, ఎగ్గిమా, స్కాచిస్, మొటిమలు, తామర, కాళ్ళ ఎగుళ్లు, ప్రణాములు మొదలైన వాటిని తుదర్చడంలో అధుకంగా పనిచేస్తుంది.

బి డ్డ ల అ రో గ్య ము న కు ప్రసిద్ధి చెందినది.

ర మ ణీ స్ బే బి గ్రై వ్

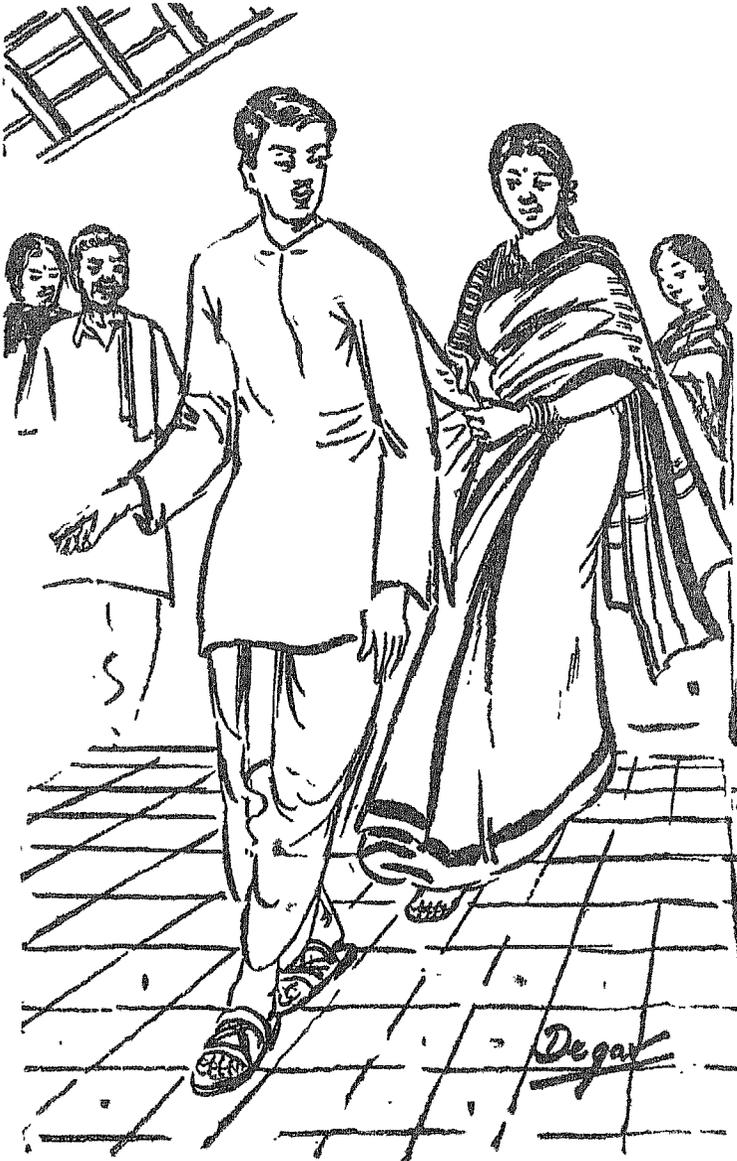
కయారీదాద

ది సాత్ ఇండియన్ మాన్యుఫాక్చరింగ్ కో., మదుర.

డిప్రీబ్యాటర్లు:

సీతారామ జనరల్ డ్రాగ్స్ ఏజెన్సీస్ విజయవాడ, సికింద్రాబాద్, బీరంపురం (గంజాం), బొంబాయి, బెంగుళూరు, సిటీ

ఏం తోచడం అడతనకి

“వైసు”గా బంగారపు గోలను చేయించి అందుతో తగిలిస్తున్నారని మంగళనూత్రాలు ‘నాంకేవాస్తే’.

“ఏం లోకమో? ఏం మనుషులో? ఫీచీ రామరామ!” అనుకున్నా దోకాయన.

ఎవరో మనుకున్న ఆ గుంపు అక్కణ్ణుంచి చెదరదు. కాల్గిడ్లరూ అక్కణ్ణుంచి సోరు. అతను సోదామని ప్రచుర్తించినా ఆమె సోనివ్వడం లేదు “అ టెక్కడికి?” అంటుంది.

“అటు గాక యింకెవ్వో?” అంటూ దతను.

“ఇంటికి?” అంటుందామె.

“ఎవరింటికి?” అంటూ దతను.

“ఎవరింటి కేమిటి? మనింటికి?”

“మనిల్లా? మని తేమిటి?”

“మళ్ళీ మొదలా?”

“మొదలేమిటి?” “కాసేమిటి? నువ్వెవరో నాకు తెలియదు. నన్ను వట్టుకు వేళ్లాడలా వేమిటి? ఆడదాని వని యింతసేపట్టుంచి సంచేమిస్తున్నాననా?...”

“కాకపోతే ఏం చేస్తారూ?” గట్టిగా తంభా నంటారు. అంతేగా. సరే! కానివ్వండి; యిదివరకు తిన్న తన్నులకంటే ఎక్కువేం కాదుగా?”

ఆవిడ అప్పింటికి తెగించింది. అందరిలోను భారతవారి అనిపించుకుంది. చాలా మందికి కొన్ని సంవేసాలు నివృత్తి అయినయే.

వరాయి ఆడదేగనక అయితే తనవులు తినడాని కయినా ఎందుకు సీడ్లవతుంది. అంత ఓర్పు ఒక్క భార్యకు మినహా మరెవ్వరికీ పుండదు పనా

జంగా. ఈ నిర్ణయానికి కొందరు వచ్చి రావడం తోనే వెంటనే అడిగేశారు అతన్ని: “చాల్లే పూరుకో ఎయ్యో. యిందాటట్టుంచి, చూస్తున్నాంది. ఏదిమంది లోనూ సట్టుకుని తంభానన్నావంటే యింటిదగ్గర వ్వురికి తెలికుండా వచ్చిపాళ్లు తప్పావో?”

“తంభానని నే నవలేదండీ!” అన్నాడు ‘అతను’.

“మళ్ళీ అనలేదంటావేం; యిప్పుడేగో నువ్వన్నావో?”

“అది కాదండీ.....”

“అదికాదు, యిది కాదు, ఒక చాల్లే పూరుకో. పెద్ద మొగాడివి బయల్పెట్టావు.....”

“ఏమండోయ్ విరాళు చాలా సోరబుతున్నారం. మొవట్టుంది నీను విజం చెబుతున్నా. అవి డెవరో నాకు తెలియదు. ....”

“సరే, తెలియదే అనకో. ఆవిడ విజంగా సీద్దివే అనుకో. అయితే యింత మంది మొగాళ్ళుండగా నిన్నే వట్టుకు ఎందుకు వేళ్లాదుతుంది అంటా!” నిగ్గవీని విలేకా దోకాయన.

“అ! అదీ సంగతి!” సమర్థించారు మరొకరు.

“అట్టే ఈ రోజులో అడవంటే సురీ చులక నయిపోయింది” అన్నాడు మరొకడు ప్రీతి పట్ట సానుభూతి పరుడు.

“అట్టే ఈ రోజుల్లో కుర్రవారు యిట్లా, నాటిలి, మంచి చెడ్డా గెలిచుతుండా చాటోంది” అన్నాడు మరొక పెద్దమనిషి.

ఇవన్నీ వింటూంటే అతనికి చెమటపట్టింది. ఇక తను చెప్పేది ఎవరూ నమ్మేట్టు లేదు. ఇంకా నయం, తనను మందలింపుగా ఎవరూ చేయి చేసుకోలేదు. అది కూడా నవ్వింపించేట్టుగానే పుండవించింది. వంచెలో ముఖంమీది చెమటను శుభ్రంగా తుడుచు కుని తన చుట్టూ మూగిన జనాన్ని ఒక్కసారి, తనకు తెలియని, తన భార్యను చూపి ఉపన్యాసాల దోరణిలో, “అయ్యో, సోదర మహా పురుషులారా, నా జీవితంలో నేను పొందిన గొప్ప అవమానం యిదొక్కటే. న్యాయం, ధర్మం, తలకాయల మీద అధారపడి పున్న దనే సంగతి యీనాడు ఆక్షరాలా స్వస్థుభవం ద్వారా తెలుసుకున్నాను. ఈ సంగతి ఏ చిన్న రాజకీయ వాయకుడికైనా చెప్పేపుంటే ఫలావాయన యిలా ఉద్ధాటించాడు అంటాయేగాని నాతాలూకు యీ గొప్ప స్వస్థుభవాన్ని గురించి ఏ వ్యక్తికా వీనరం తయినా వార్తగా వెయ్యదు. సరే సోనివ్వండి. యింతకీ నేను చెప్పే దేమిటుంటే — ఉండండి, నన్ను చెప్పే నివ్వండి — ఆవి డెవరో నాకు తెలియదు. విజంగా నాకు తెలియదు. ఒక ఆడది, కంట తడిపెట్టి కాళ్లా వేళ్లా పడుతూ ప్రాదేయపడినంత మూత్రాన, విజా నిజాలు తెలియకుండా, మీ రందరూ నన్ను ఏక్కడి నంగా మందలిస్తున్నారు. ఇది చాలా శోచనీయ మైన విషయం. ముక్కూ మొహం తెలియని పరాయి ప్రీతి తనకు తానై వలచినప్పటి తిరస్కరించే మొగదా డంటూ ఎవరూ పుండరేమో! నేనూ తిరస్కరించే నాళ్ళే కాదేమో ఒప్పువారు. కాని, యిప్పుడు సొకు

★ ఏమ్మనుషులు? ★

(18 వ పేజీ తరువాయి)

భార్య పిల్లలూ వున్నారు. మీ రప్పట్టా ఆమెను భార్యగా స్వీకరించి వెంటబెట్టుకుని యింటికి వెళ్ళావా, నా భార్య పట్టాభ్యం తప్పకుండా జరిపి తిరుతుంది. నే నూ అవన్న పడలేను. కాబట్టి నా యందు దయయించి..." అని వెంటతుచ్చ నూటలు పూర్తి కాకముందే ఉదయం రంగోణి ద్వారా బయలుదేరింది. "ఇది ఆమెయ్యూ, అవు నీ దడవ్యాసం" అన్నా రోకరు.

"అక్కే చూస్తూ కూచుంటే లాభంలేదు" అన్నాడు మరోకరు.

"ఇదిగో, ...అమ్మాయీ..... నువ్వనవసరంగా ఏదీ కమ్మాయీ. ఎందుకూ ఏడవడం?" అని అటవ్వి ఉద్దేశించి, "ఇదిగో, అమ్మాయీ... నేనేదో పెద్దవాళ్ళి వెంటతున్నాను విను. భార్య భర్త అన్న తరువాతి ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అధిపాలు డేదో అంటూ కాకపోవు. అంతమాత్రంనేత యిల్లా వాకిలి గిడిచి పారిపోతారలయ్యూ సివ్వోడా! యిదిగో నా మాట విని....." "అతను" నిలుపునా నీరైపోతున్నాడు జనంవెపు పిచ్చి పిచ్చిగా చూడకంటే మరేం చెయ్యలేకపోతున్నాడు. 'అవిడ మ్రాతం తన వొక్కా చినర నదిలిపెట్టడం మానలేదు. సరిగదా, వెళ్ళుతో వెలిబెటతోంది. చినరకు తెలింది తన కెదురుగా వున్న

పెద్దమనిషి నుద్దేశించి "యింతకూ మీ రనే దేమిటి?" అన్నాడు.

"ఏం లేదు. అయిదేదో అయిపోయింది. ఏ అల్లరి తోపండా యింతక్కా బండి కట్టించుకుని యింటికి సెమ్మంటున్నా" అన్నా దామన.

ఒక్క ఓణం అవిడనే చూసి దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి "సరే! కానివ్వండి" అన్నాడు. వెంటనే జనంలో గోలగా వప్పట్టు, ముసి ముసి నవ్వులు బయలుదేరినయ్యే. వెంటనే దూరంగా పోతున్న ఓ జట్టూ బండిని సెలిచారు. నెమ్మదిగా ఆ భార్య భర్త లిద్దరినీ ఆ బండి దాకా లీనుకెళ్ళారు. పెద్దలు సాగనంపడానికి. బండివరకూ వచ్చి యిక ఎక్కడమే తరువాయిగా నుంచుని, ఆ భార్య భర్త లిద్దరూ తమ చుట్టూ మూగిన జననమూహాన్ని చూసి వృన్యంగా వక్కగా నవ్వేశారు.

పెద్దలందరూ తెల్లమొహం లేకారు. "ఏమయింది? ఏమయింది?" అన్నీ ప్రశ్నలే. "నాల్లిద్దరూ నవ్వుతున్నారు?" "ఎందుకూ?"

"అతను, 'ఆమె' భుజంమీద వెయ్యిపేసి, సిగ రెం కాలుస్తూ తీవ్రంగా నించుని తమ చుట్టూ మూగిన జనా సృద్దేశించి, యిలా చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

"పోదర మహాకయిలారా! యింతసేపూ మీకు మేము ప్రశం కలిగించా మనురుంటాము. యిందుకు

మేము పృథకుపూర్వకంగా క్షమాపణ కోరుకుంటూ వ్నాము. ఇది కేవలం స్వాస్థి దైవ కాంటిపీసన్. మా నాలుక సమాజంవారు వరద బాధితుల సహాయార్థం మ్యూజియం ఠియేటర్లో ప్రదర్శించబోయే "ఏం మనుషులు" అనే నాటకానికి యిది కేవలం నాందీ ప్రస్తావన వ లాంటిది మాత్రమే! ఈ నాందీ ప్రస్తావనే మిమ్మల్ని యింతగా ఆకర్షించింది మా నాలుకాన్ని గురించి వేరే చెప్పవక్కర లేదు. ప్రతిభావంతులైన నలులతో, తీవ్రతప్ప చీకటికోణాల అట్టడుగున పడి కనుపించని సత్యాన్ని కళ్ళరు కచ్చిట్టట్టా ప్రదర్శించబడే "ఏం మనుషులు" అనే నాటకం వచ్చే ఆదివారం ఉదయం ఏనిమిది గంటలకు ప్రదర్శిస్తారు. వరద బాధితుల సహాయార్థం మేం చేస్తున్న యీ సత్యాభ్యంతో మీరూ సహాయపడతారని ఆశిస్తున్నాం" అని వా ల్లిద్దరూ మమస్కారం పెట్టి బండిలో కూచున్నారు.

ఆ పెద్దలందరూ ఆశ్చర్యంగా ముందు పోతున్న బండివెపు అలాగే చూస్తుండిపోయారు.

"హా, చీకడంపతెగా!" అన్నా రోకరు.

"ఏం లోకమో! ఏం మనుషులో! ఢీ, ఢీ రామరామ" అన్నారు మరోకరు.

★ దా గిన సత్యం ★

(28 వ పేజీ తరువాయి)

మూర్తి యెప్పుడూ ఆమె నోటి వెంట అటు వంటి మాట విసలేదు. అప్పటిని ఆ సంచలనం తీరని అనుభూతి కలిగించింది. "క్షమించవూ!" అన్న ఆమె నాకం కరడు గట్టుకు పోయిన అతని పృథకుయ్యాన్ని వూగించి కరిగించి వేసింది.

"అ నీచ్చిదానా?" అన్నాడు ఆస్కాయంగా మూర్తి ఆమె తంపిడ చేయవేసి.

"క్షమించదే ఇక్కడనుండి యింక లేవను" అంటూ మూర్తి పాదాని కాపిలించుకోచి వుండి పోయింది కమల.

"క్షమించదనికి నువ్వు శక్తు వేస్తే గా!" అన్నాడు మూర్తి ఆమె తల నిమరుటూ.

ఇంతవంకూ విశ్లేష్టమై వున్న ముసలాయన తేరుకున్నాడు.

"శే అమ్మా! యింక యింటికి వెళదాం!" అన్నాడు నింతోటింగా.

"ఎందుకు వాన్నా! యింకా నన్ను భాధ పెడతావో!" అంది కమల బాధగా.

"నివి: బంటానమ్మా!" అన్నాడు తెల్లనోయి.

"ఇంక మళ్ళా ఆ యింటి గడవ తొక్కొను. అది నా యిల్లు కాదు. ఆ అహంకారమే నిచ్చింత గతికి తెచ్చింది. ఇదే నా యిల్లు. ఇది తప్ప వేరే చోటు నాది ఏమిలేదు. నే నింక ప్రాణముండగా వా యీ యిల్లు వదలను" అంది గట్టుగా కమల.

ఆమె కంఠంలోని తీవ్రతకి, ఆమె కళ్ళలోని విర్రయ్యానికి ఆశ్చర్యపోయాడు మూర్తి.

అమ్మ కమునకు తయారుగా నున్నది

84 పేజీలు అనేక విషయములు తెలియజేయు

దుర్ముఖినామ సంవత్సర పంచాంగము

1956 - 57

బ్రహ్మశ్రీ కే. యన్. రామమూర్తి సిద్ధాంతిగారిచే

గుణంపబడినది.

ప్రతి 1 కి రు. 0-4-0. తపాలు చార్జీ రు. 0-2-0.

అన్ని కేంద్రములలో మా అంధ్రప్రభ ఏజంట్లవద్ద లభించును.

ప్రతి 1 కి రు. 0-6-0 మణిఅర్ధరుద్యారా క్రింది విలాసమునకు వంపిన పొందవచ్చును.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రభ, మద్రాసు-2.